

شاید این بار، با یک یا دو گل بهار شود

علی غزلباش

با گذشت چندین ماه از آنچه تحلیل گران آن را یکی از بزرگترین بحران های مالی جهان نامیدند، همچنان شاهد ادامه تبعات منفی آن در برخی اقتصاد های بزرگ همچون اروپا، آمریکا و انگلستان هستیم. گویی بزرگترین دغدغه قطب های بزرگ اقتصادی جهان تنها و تنها عبور از این رکود بی سابقه باشد. دیگر نه تنها خبری از اعلام میزان رشد اقتصادی نیست بلکه دولت ها با کاهش دادن نرخ نزول اقتصاد خود قدرت نمایی می کنند. ارائه گزارش های ضعیف اقتصادی از جانب دولت ها، و در پاره ای موارد بی سابقه ترین کاهش ها در شاخص های اقتصادی کشور ها، گواه این حقیقت است که این بحران همچنان گریبان گیر اقتصاد جهانی است.

با عدم پیشروی رکود در دیگر بخش های اقتصادی و با وجود نگرانی از افزایش نرخ تورم، در مدت زمان کوتاهی اقدام به کاهش نرخ بهره بین بانکی کردند. سیاستی که پس از ایالات متحده از سوی دیگر کشورها و همچنین دولت های اروپائی نیز مورد استفاده قرار گرفت. اما این اقدام تاثیر چندانی در رفع مشکلات موجود نداشت و با گذشت زمان، شمار موسسات، کمپانی های بزرگ و بانک هایی که اعلام ورشکستگی می کردند نشان از وخامت اوضاع و گسترش هر چه بیشتر بحران مالی در دیگر کشورهای جهان بود. در این بین سیاست تزریق پول به سیستم مالی کشور اقدام بعدی مقامات کشور های درگیر بحران بود. این اقدامات با طرح دولت جرج بوش که تزریق بیش از ۱۶۰ میلیارد دلار را برای کمک مالی به خانوارهای آمریکائی در بر داشت، آغاز شد و در ادامه، دولت ها را به خرید بخشی از سهام شرکتهای تولیدی و صنعتی که به دلیل کاهش تولید در شرایط مساعدی به سر می بردند وادار کرد. این سیاست نیز که در ابتدا حوزه محدودی از اقتصاد را در بر گرفته بود تنها نتایج مقطعی را در بر داشت و در نهایت دولت ها را به دخالت در بخش های وسیعی از اقتصاد خود واداشت. اقدامی که اصول اقتصادهای سرمایه داری را مبنی بر خود کفا

بحرانی که اقتصاد جهان را به کام خود کشید و به نام بحران مالی اعتباری معروف شد زمانی خود را نشان داد که شاخص های اصلی وال استریت در اواسط سال ۲۰۰۷ به شدت افت کرد و بازار پولی با کمبود شدید نقدینگی مواجه شد و در پی آن گزارش های دیگری حاکی از مشکلات ایجاد شده در ادامه فعالیت برخی بنگاه های اعتباری فعال در بخش مسکن بود. بنگاه هایی که در طول یک دهه اخیر و در راستای افزایش چشمگیر بهای مسکن در ایالات متحده به طور وسیعی با این بخش پیوند خورده بودند و در پی آن بانک ها و موسسات اعتباری بی شماری اقدام به پرداخت وام به متقاضیان کردند. شرایطی که در آن دیگر خبر از چالش های روزمره اقتصاد نبود و سیاستگذاران اقتصادی غرب را به فکری غیر از ارائه راه حل های موضعی وا می داشت. این در حالی بود که این بحران با اعلام ورشکستگی بی در بی موسسات مالی و اعتباری و بانک های بزرگ و کوچک به اوج خود رسید و بیش از پیش خسارات نسبتا جبران ناپذیری را به بدنه اقتصاد کشور ها وارد کرد. در ابتدا سیاست گذاران اقتصادی در آمریکا برای مقابله

بودن بازار زیر سؤال برد و دخالت دولت در بخش های مختلف را بیش از پیش افزایش داد. مقامات کشور های مختلف نیز در توجیه پیاده سازی سیاست فوق، این اقدام را اقدامی موقت در راستای ارائه تضمینی برای احیای بخش خصوصی عنوان کردند و ابراز داشتند که پس از عبور از بحران فعلی و بازگشت اعتماد از دست رفته مردم به این بخش، شرایط به روال عادی خود باز خواهد گشت. لازم به ذکر است که طی چند ماه گذشته و با هر چه فراگیرتر شدن این رکود، کشورها با برگزار کردن نشست هایی در مناطق مختلف، به بررسی همه جانبه و جمعی این بحران پرداختند که از آن جمله می توان به اجلاس کشورهای صنعتی موسوم به گروه هشت اشاره کرد که اخیرا در ایتالیا برگزار شد. طی این اجلاس کشورهای شرکت کننده، روند بهبود اقتصادی در جریان بزرگترین بحران مالی پس از جنگ جهانی دوم را بسیار ضعیف توصیف کردند. باراک اوباما رئیس جمهور ایالات متحده آمریکا در اظهار نظر خود ضمن تاکید بر ناکافی بودن محرک های اقتصادی کنونی، دولت ها را به ارائه اقدامات پیشگیرانه و محرک بیشتری تشویق کرد. وی همچنین به این نکته اشاره کرد که مبلغ ۲ تریلیون دلار که اخیرا از سوی جامعه جهانی برای بهبود روند اقتصادی مصرف شده است، هیچگونه جهشی در شرایط بازار کار و اوضاع کنونی مصرف کنندگان ایجاد نکرده است. از جمله اقداماتی که به نام محرک های اقتصادی از سوی دولت ها در حمایت از بازار پولی و اعتباری صورت گرفت می توان به خرید اوراق قرضه دولتی توسط بانک مرکزی به منظور افزایش نقدینگی، تضمین سود سپرده های بانکی، اختصاص بودجه برای تزریق نقدینگی به بازار های مالی از سوی دولت و خرید سهام شرکت های بحران زده اشاره کرد.

اما پس از گذشت چند ماه از این رکود بی سابقه و اقدامات پیش گیرانه و محرک های اقتصادی که طی آن، بیشترین حجم پولی طی ۶۰ سال گذشته به اقتصاد کشور ها تزریق شد و در حالی که بسیاری از تحلیل گران شرایط فعلی را نیمه راه بحران می خواندند و حداقل تا ۳ سال آینده هیچ امیدی را پیش روی کشورها برای خروج از آن متصور نبودند، کشور های آلمان و فرانسه رسماً خروج خود از بحران را اعلام کردند و پس از کمتر از یک هفته هنگ کنگ نیز به جمع آنها پیوست. در آخرین گزارش صندوق بین المللی پول که اخیرا تنها به نشانه های مثبت پدیدار شده در اقتصاد برخی کشور ها اکتفا کرده بود و روند آنرا بسیار کند ارزیابی می کرد ضمن تایید بهبود روند اقتصادی و خروج بحران از برخی کشور ها تا پایان سال جاری، رشد اقتصادی جهان را همچنان متأثر از همین بحران پیش بینی کرد. بر اساس پیش بینی کارشناسان و با توجه به شواهد موجود، انتظار می رود که کشورهای اروپایی سریع تر از آمریکا و آسیا خروج از بحران را تجربه کنند. به گزارش خبرگزاری ها رکود جهانی در حالی از برخی کشورهای اروپایی رخت بر می بندد که همچنان شاهد ادامه مسیر آن در کشورهای آسیایی میانه و کشورهای حوزه خلیج فارس هستیم. ▲